

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Szerző: ~

Cím: Vidor bukásának története.

Forrás: Magyar Nemzet

5p.

906. XII.30

Vidor Pál

"1906"

VIDOR BUKÁSÁNAK TÖRTÉNETE.

*

Hiteles adatok.

*

(Kilencedik közlemény.)

Nyolczadik közleményünkben rámutattunk arra, hogy Vidorék legutolsó hitelügyleteinek egyike volt a népszínházi felszerelés eladása. Rámutattunk továbbá arra is, hogy a felszerelésnek egy kétségtelenül tekintélyes része — nagyrészt értékes ruhadarabok — nem maradt meg a színház falai között, hanem elkerült Vidorék lakására, a hol azok utóbb egy hirdapirónak Vidornéval szemben fennálló követelése fejében lefoglaltattak s bírói zár alá vétettek.

Ebből a két körülményből önként felvetődött az a kérdés, vajjon ennél az eladásnál nem károsodott-e valami módon az a fölsze-

relés, a mely a főváros közönségének el nem adható tulajdona, (alapítványi diszletek s egyebek) és hogy az adott viszonyok között nincs-e valakinek — akár a Belvárosi Hitelegyletnek, akár a színház jelenlegi vezetőjének — kára abból, hogy olyan ruhák, a melyeket a színház jól használhatna (Bob herceg ruhák, a Székely Iréntől vásárolt garderobe, stb. stb.), mint Vidorné lefoglalt magántulajdonai ott hevernek a Csokonay-utcai lakáson.

Ezekre a fontos kérdésekre hallgatással feleltek minden oldalról. Mi, a kik a kronikás objektív nézőpontjából tekintjük a dolgokat, semmiféle konzekvenziákat sem akarunk egyelőre levonni a dolgokból s

azok menetéből. Minden tény beszél önmaga helyett. De különösen ennél az esetről szükségesnek tartjuk kiemelni, ha volt valaha szükség arra, hogy az igazság kedvéért mindenféle kegyeleti szempontot félretegyenek az illetékes tényezők s mélyen nézzenek bele abba a katlanba, a hol Vidor Pál tragédiája főtt: ugy most volna, ennél az esetről erre szükség. Felette érdekes dolgok lennének láthatók...

De megteszik, vagy nem teszik: nekünk mindegy. Mi egyszerűen tényeket közlünk. Ez objektivitásunkon keresztül azonban sok mindent láthatni, a mi eddig látható nem volt.

*

Apró epizódokon, menekülési kalandokon keresztül ma eljutunk a Hosztalek-esethez. Mondottuk: eszünk ágában sincs fölleveníteni a Népszínház kalandorának apró gazságait. Csak egy dolgot óhajtunk itt tisztázni azt, hogy Vidorék, a maguk teljes tudatlanságában önként, mindenféle tanács, megkérdezés, információ nélkül, egyedül mentek bele az alkudozásba Hosztalekkel.

Ennek a kérdésnek tisztázása azért fontos, mert Vidorné a haláleset után Reittert okolta azzal, hogy urhatnámságból mindenáron ragaszkodott a színházhoz, az egyes tárgyalásokat meghiusította s megakadályozta, hogy a békés kivonulás lehetsége biztosíttassék.

Két kombináció.

Valahol a háttérben az *Ipamuram* után már kibontakozott Hosztalek János alakja, de határozottsággal bizakodni ebben még nem

mertek Vidorék. A »pénzember« jöttét különben nagy titokban tartogatta Vidor és Vidorné s csak célzásokat tettek arra, hogy a Messiás mégis csak közeleg. A kapkodás valami közelfekvőbb dolog után azért tovább folyt s így került szőnyegre újra a — *Lautenburg-kombináció*, a mely tudvalevőleg egy ízben megfusult.

Vidorék és Reitter Ferencz tudniillik újra kopogtattak az ajánlatukkal Lautenburg-nál, illetve *Hajós Zsigmond* bécsi impresarió és színházi ügynök közvetítésével *O. F. Eirich* dr.-nál, Lautenburg Zsigmond bécsi jogtanácsosánál, a kinek Vidorék ajánlatára a következő levélben felelt Lautenburg:

A következő módon talán ráállanék a dologra: Vidor ur, a mostani bérlő visszalép a szerződéstől, vagy pedig a tulajdonosok fölmentik. Én magam egy közelebb meghatározandó fizetéssel szerződöm 4 évre és részem van a tiszta nyereségben. Azonkívül jogom lenne arra, hogy ez az idő alatt — meghatározott bérösszeggel — a saját igazgatásom alá vegyem a színházat. Vidor igazgató ur részére akkor bizonyára akad majd valami állás, mert mindig ajánlatos az ő tapasztalataiból tanulni.

Magától értetődik, hogy az önállóság minden jogaival felruháznak, és teljes pénzügyi biztosságot nyújtanak. A felügyelő-bizottság élén különben *Rust* udvari tanácsos ur áll, a ki nagyon jómódu és a kit személyesen ismerék és a ki bizonyára boldog volna ha tudná, hogy én hajlandó vagyok talpraállítani azt a színházat mely olyan mélyen van a sárban.

Erre a levélre Vidorék aztán újabb ajánlattal feleltek.

Vidorék válasza.

Reitter Ferencz a következő feltételeket dolgozta ki Lautenburg Zsigmond számára.

1. A vállalat finanszírozásához teljesen elegendő 200.000 márká s ebből az összegből még forgótökére is jut. A tőke négy év alatt törlesztetik.

2. Ennek ellenében Lautenburg Zsigmond megkapja a színház teljes felszerelését (*fundus instructus*) 160.000 korona értékben, a székes-

fővárosnál deponált 40.000 korona ovadékat és a bérleti haszonélvezetet.

3. Lautenburg később még közelebről meghatározandó feltételek mellett „csöndes társként” lép be az üzletbe. A belépést tudomásulvétel céljából bejelentik a népszínházi bizottságnak.

4. A bérleti szerződés lejártával a tiszta nyereségből mindenekelőtt az investált s még vissza nem fizetett tőke és annak kamatai fizetettek vissza. A fennmaradó összeg bizonyos meghatározandó arányban szétosztásra kerül *Lautenburg Zsigmond, Vidor Pál* és *Reitter Ferencz* között.

Még egy pár jelentéktelen passzus volt ebben az ajánlatban s talán nem vágunk elébe az eseményeknek, ha megmondjuk hogy egy nappal *Vidor Pál öngyilkossága* után megerkezett Lautenburg értesítése, hogy a szerződések megkötése céljából Budapestre érkezik.

A segítség elkésve érkezett...

Beöthy László és Vidor Pál.

A Lautenburg-kombináción kívül *Beöthy* Lászlóval, a Király-Színház igazgatójával is kísérleteztek Vidorék. Egy napon elhívták *Beöthy* s följajánlották neki, hogy az adósságok ellenében vegye át a színházat. *Beöthy* azonban azt ajánlotta Vidornak, hogy miután fizetni nem tud, jelentse inzulvensnek magát s az egyezkedést aztán majd elintéznék. Vidor azonban rettegett a csőd gondolatától s nem ment bele a tervbe.

— Inkább a halál — mondogatta s a minden kereskedői szellem nélkül való *Vidor Pál* gondolni sem akart arra, hogy egy becsületes alku fölé egy alku nélkül betört koponyával...

Nyilatkozat.

Porzolt és Kenedich.

Hetedik közleményünkben »Egy áldozat« czimen megjelent passzusra vonatkozólag *Porzolt* Kálmán a következő nyilatkozatot küldte be nekünk:

A sok igazság közzé, a mit a Népszínházról a Magyar Nemzet közölt, egy téves adat is került. Azt irták ugyanis, hogy *Kenedich* Kálmán nekem a Népszínház üzetéhez »a saját

pénzéből kölcsön adott s azt soha vissza nem kapta«. — Ez nem igaz. *Sem Kenedich, sem soha egyellen tagom sem adott nekem egyetlen fillért sem!* — *Kenedich* más módon tett többször szívességet a Népszínháznak s nekem is: kölcsönt szerzett és közvetített váltóra s egy ilyen váltót ő is aláírt. Miután azonban elvem: sziveséget ingyen igénybe nem venni, ezért a szolgáltatáért *Kenedich*nek a fizetésén felül külön kétezer korona jutalmat fizettem évenként! Ezt tudtommal bukásom perczéig föl is vette. Tehát nem az okozott *Kenedich*nek bajt az én bukásomnál, hogy a »kölcsön adott pénze odaveszett«, mert ilyen neki — velem szemben — sohasem volt; hanem az, hogy az én utódom az ő népszínházi szerződését nem vette át s bukásom után a régi fizetését beszüntették! Köztem és *Kenedich* között a Népszínházról csupán egy közösen aláírt váltó ügye rendezetlen még, a mint rendezetlen egész otthagytott népszínházi vagyonom szétosztása is. Husz fiskális dolgozik rajta. S ezenfelül — szives engedelmmel — én még életben vagyok s a mi a »rendezés«-ből kimarad, az elől nem menekülök a halálba. Életem hátralévő napjait ugyanis annak a dicsőségnek a törlesztésére szentelhetem, hogy hét évig dirigálhattam a Népszínházat s fizettem a sok pénzt a fővárosnak, a primadonnáknak s egy pár garast az író kollégáimnak. A *Kenedich* Kálmán szerepét a Népszínház körül majd egyszer külön megírom. Most csak annyit, hogy nagyon megérdemelte ez a tisztességes ember és derek művész az önk dicséretét. Hogy a Népszínház hét évig fenn tudott állani, abban nagy része volt neki is!

Kiváló tisztelettel

(Folytatjuk.)

Porzolt Kálmán.